

Bevakning av ny information om bioetik med fokus på hälso- och sjukvårdsetik. September 2021.

Research och sammanställning görs av Marie Chenik. Bevakningen är resultatet av ett ideellt arbete som startade juni 2016.

Ett nyhetsbrev skickas en gång/vecka till prenumeranter.

Varje månad publiceras sammanställningen av nyhetsbrevet på: [Praktiskt om etik | Karolinska Institutet \(ki.se\)](#)

Synpunkter och förslag välkomnas och skickas till marie.chenik@ki.se

Vecka 39

Just där och då kändes det som att patienten tagit makten genom att sätta sitt eget liv som insats, berättar Adel Abu Hamdeh psykiater. [”Det gick inte att göra rätt” - Dagens Medicin](#)

Har migrationsmyndigheterna till fullo förstått vidden av de risker som beslutet i fallet med treåriga Tim innebär för ett barns hälsa och utveckling? [Debattörer: Anknytningen borde ha avgjort treåringens fall | SvD](#)

Isabella Kongstad, legitimerad läkare, Region Skåne. [”Jag ser rasism i vården varje dag” - Dagens Medicin](#)

Regeringen. Nytt utkast som innehåller en justerad version av den återkallade propositionen Organdonation. [Utkast till lagrådsremiss: Nya regler för organdonation - Regeringen.se](#)

Naturvårdsverket. Ny rapport. Utbytbar natur? Etiska och rättsliga aspekter på ekologisk kompensation. Slutrapport från ett forskningsprojekt. [Rapport 6997 Utbytbar natur? ISBN 978-91-620-6997-1 \(naturvardsverket.se\)](#)

Vårdanalys. Ny rapport. Delredovisning av utvärderingen av överenskommelsen om digitalisering i äldreomsorgen. <https://www.vardanalys.se/rapporter/digital-teknik-med-aldre-i-fokus/>

TT:s enkät till regionerna, som samtliga 21 svarat på, visar att nästan hälften kommer att kräva att båda föräldrarna säger ja för att vaccinera barn på högstadiet mot covid-19. <https://www.di.se/nyheter/ingen-spruta-om-foraldrarna-ar-oeniga/>

Ulf Näslund, överläkare i kardiologi Hjärtcentrum och Umeå universitet. [Öppenhet krävs kring prioritering av vaccinationer \(lakartidningen.se\)](#)

Vård- och omsorgspersonal bör ha skyldighet att vaccinera sig. [Äldre måste få bestämma över sitt hem - Svenska Dagbladet \(svd.se\)](#)

Monica Persson. [Vad ger vår forskning mening? | Tidningen Curie](#)

”Siffrorna i sig är inte onda och i grunden är de verktyg för vårt eget bästa. Problemet är att vi så lätt låter dem ta överhanden”, säger Micael Dahlen, ekonom, författare och professor i ekonomi vid Handelshögskolan. [”Försiffringen gör oss till revisorer i våra egna liv” - Svenska Dagbladet \(svd.se\)](#)

Dennis Hjelmsström, verksamhetschef för- och grundskola i Helsingborg pekar på genforskningens möjligheter men efterfrågar en diskussion om de etiska frågorna. [Så kan genforskning hjälpa barn med diagnoser - Kvartal](#)

Aker, N., West, E., Davies, N. et al. Challenges faced during the COVID-19 pandemic by family carers of people living with dementia towards the end of life. BMC Health Serv Res 21, 996 (2021). <https://bmchealthservres.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12913-021-07019-6>

Eileen K. Fry-Bowers University of San Diego Hahn School of Nursing and Health Science, Cynda Hylton Rushton Johns Hopkins University's Berman Institute of Bioethics and School of Nursing.

[Who Will Be There to Care If There Are No More Nurses? - The Hastings Center](#)

Intergenerational inequities in exposure to climate extremes. Young generations are severely threatened by climate change.

<https://www.science.org/doi/10.1126/science.abi7339>

<https://www.imperial.ac.uk/news/230618/children-will-face-huge-increases-extreme/>

Is discriminatory behavior widely dispersed or highly concentrated in a small number of people? By **David Z. Hambrick** professor in the department of psychology at Michigan State University. [Discrimination Persists in Society--but Who Discriminates? - Scientific American](#)

Ny antologi. Hur tänker vetenskapligt skolade filosofer om hur vi ska leva när allt står på spel? Klimat och moral. Nio tankar om hettan. **Magnus Linton**, redaktör. Natur och Kultur.

Smers etikdag 2021 kommer att behandla den nya genredigeringstekniken – dess möjliga tillämpningar och konsekvenser. Seminariet kommer att äga rum den 2 december 2021 i Bankhallen, Malmtorgsgatan 3, Stockholm. Deltagande även via Zoom. [Smers etikdag 2021: Genredigering – framtida möjligheter och etiska implikationer](#)

Smer. Torbjörn Tännsjös Award Winner seminar will take place on December 10, 2021 in Stockholm, at Bankhallen, Malmtorgsgatan 3. Stockholm. Deltagande även via Zoom. The seminar will be held in English. [Award Winner Seminar 2021: Priority settings in healthcare in pandemics and other situations of mass casualties \(smer.se\)](#)

Vecka 38

Varje vecka gör jag en omvärldsbevakning inom vårt område för att jag tror att en sådan bredd kunskap är viktig och att nyhetsbrevet gör den

lätt tillgänglig för många fler! En mottagare av nyhetsbrevet skrev till mig förra veckan att: ”Redan vid läsning av rubrikerna till olika debatter eller vetenskapligartiklar så får man en bra bild av hur etiken berör det mesta i vår tillvaro”. Tack Gunilla och alla andra som skickar feedback!

Nina Cavalli-Björkman, specialist i onkologi, Uppsala. [»Om man tycker att det är intimt med förlossningar så är det nog ingenting mot hur det kan kännas i livets slut« \(lakartidningen.se\)](#)

När liv inte längre är en möjlighet bör människor få välja hur de ska dö. [Tiden är mogen för assisterat döende \(expressen.se\)](#)

Cancerrehabfondens generalsekreterare Pia Watkinson. *Rehabilitering är en rättighet enligt hälso- och sjukvårdslagen, och regionerna är skyldiga att följa lagen.* [Få cancerpatienter erbjuds rehabilitering - Dagens Samhälle \(dagenssamhalle.se\)](#)

Lisa Kirsebom: *Det är inte våra attityder till organdonation eller donationsregistret som behöver förändras. Det är vården och lagarna.* [”Ändra vården och lagarna – inte donationsregistret” - DN.SE](#)

Intensivvårdssjuksköterskan Eveline Jacobson blir ledsen och frustrerad över att covidpatienterna på iva inte har vaccinerat sig. [Iva-sjuksköterskan: ”Varje dödsfall är så onödigt” | Vårdfokus \(vardfokus.se\)](#)

Region Sörmland JO-anmäls efter ett Facebookinlägg där följare uppmanades att tagga personer som behövde påminnas om att vaccinera sig mot covid-19. [Region Sörmland JO-anmäls efter Facebookinlägg \(lakartidningen.se\)](#)

Ny rapport. [Den nordiska äldreomsorgen | Vård- och omsorgsanalys \(vardanalys.se\)](#)

Ny rapport till regeringen. *Underlag till en nationell anhörigstrategi.* [Anhöriga som vårdar eller stödjer någon de står nära \(socialstyrelsen.se\)](#)

Regeringen ger Inspektionen för vård och omsorg (IVO) i uppdrag att genomföra särskilda tillsynsinsatser. [Uppdrag till IVO ska bidra till en mer tillgänglig primärvård - Regeringen.se](#)

Samhället blir inte tryggare av att frihetsberövades rättigheter undergrävs. [Sverige fortsätter att trampa på mänskliga rättigheter. - DN.SE](#) [Sveriges häktningar inte värdiga en rättsstat - Svenska Dagbladet \(svd.se\)](#)
[Rapport från Europarådets kommitté mot tortyr \(CPT\) - JO](#)

ChefsJO Elisabeth Rynning har inom ramen för ett initiativärende granskat vissa frågor som rör barns rättsliga ställning inom den psykiatriska heldygnsvården. [JO-beslut](#)

Pär Segerdahl. Uppsala University. [Securing the future already from the beginning - The Ethics Blog \(uu.se\)](#)

Michele Farisco, chercheur à l'Université d'Uppsala. [Peut-on évoquer une "conscience" pour l'AI ? L'anthropomorphisme en question - Anthropotechnie](#)

The [September issue](#) of *AMA Journal of Ethics* explores implantable material and device regulation. [Why implantable medical devices are a big test for regulators | American Medical Association \(ama-assn.org\)](#)

... the guidelines for the allocation of health care resources if those resources are too scarce to meet the needs of all patients. [Crisis Standards of Care: New in the Hastings Center Report - The Hastings Center](#)

Stafford, J.L., Leon-Castelao, E., Klein Ikkink, A.J. et al. *Clinical debriefing during the COVID-19 pandemic: hurdles and opportunities for healthcare teams*. *Adv Simul* 6, 32 (2021). <https://doi.org/10.1186/s41077-021-00182-0>

Mehreen Zaman, Sara Espinal-Arango, Ashita Mohapatra, Alejandro R Jadad. *What would it take to die well? A systematic review of systematic reviews on the conditions for a good death*. Published September 2021. *The Lancet Healthy Longevity*. [https://doi.org/10.1016/S2666-7568\(21\)00097-0](https://doi.org/10.1016/S2666-7568(21)00097-0)

Stefan Ström, anestesilog tilldelas Svenska Läkaresällskapets (SLS) Hippokratespris 2021. [IVA-läkare belönas för sin medicinskt-etiska kompass i livets slutskede - Svenska Läkaresällskapet \(sls.se\)](#)

Kom ihåg! *Post(?)pandemins etik*. [Etikdagen 2021 - Svenska Läkaresällskapet \(sls.se\)](#)

Vecka 37

Allt syns inte på utsidan. Fyra av tio med erfarenhet av psykisk ohälsa upplever att de har blivit orättvist bemötta i vården. [Det vi inte ser - Socialstyrelsen](#)

Jörgen Jehander och Olof Karlsson. [Njurcancerföreningen: Föråldrat regelverk stoppar cancerbehandlingar - Altinget - Allt om politik: altinget.se](#)

Kjell Asplund professor emeritus Umeå universitet, Kerstin Hulter Åsberg docent Uppsala universitet. [Brister i rapportering av etikgodkännande \(lakartidningen.se\)](#)

Ny forskning. Tove Godskesen, Sara Frygner Holm, Anna T. Höglund & Stefan Eriksson (2021) *YouTube as a source of information on clinical trials for paediatric cancer, Information, Communication & Society*. DOI: [10.1080/1369118X.2021.1974515](#)

Ny forskning. Rexhepi H et al. *Do you want to receive bad news through your patient accessible electronic health record? A national survey on receiving bad news in an era of digital health*. Health Informatics Journal. July 2021. doi:[10.1177/14604582211035817](#)

Besked om lättade restriktioner i samhället mottogs med viss oro hos vårdpersonal runt om landet. [Ovaccinerade oroar när restriktionerna lättas | Vårdfokus \(vardfokus.se\)](#)

De som tvekar kring vaccinering är inte nödvändigtvis faktaresistent antivaxxare som sprider desinformation, skriver artikelförfattarna. [”Oetiskt att vägra vård till vaccinmotståndare” - DN.SE](#)

Är det rätt att vaccinera barn mot en sjukdom de väldigt sällan blir sjuka av? Mats Johansson docent i medicinsk etik vid Lunds universitet och ordförande i Region Skånes etiska råd anser att vaccination av barn väcker etiska frågor. [”Etiska problem med](#)

[vaccinpass och vaccination av barn” | SvD](#)

Victoria Butler-Cole, Member of the Nuffield Council on Bioethics. [Consent, children under 16 and the Covid vaccine - The Nuffield Council on Bioethics \(nuffieldbioethics.org\)](#)

AMA. Blog. [COVID-19 vaccination: What to do when teens, parents disagree | American Medical Association \(ama-assn.org\)](#)
Kanstantsin Dzehtsiarou Professor in Human Rights Law, University of Liverpool. [Compulsory vaccination: what does human rights law say? \(theconversation.com\)](#)

Samuel B Harvey et al. *Mental illness and suicide among physicians*. The Lancet, Volume 398, 2021.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0140673621015968>

Ole Hartling. *Euthanasia and assisted dying: the illusion of autonomy*. BMJ 2021; 374 :n2135. <https://doi.org/10.1136/bmj.n2135>

Blog. [Is it okay to abort just one of the twin fetuses? - Journal of Medical Ethics blog \(bmj.com\)](#)

Childress, J., & Beauchamp, T. (2021). *Common Morality Principles in Biomedical Ethics: Responses to Critics*. [Common Morality Principles in Biomedical Ethics: Responses to Critics | Cambridge Quarterly of Healthcare Ethics | Cambridge Core](#)

Schneider M, et al. *Digital bioethics: introducing new methods for the study of bioethical issues*. J Med Ethics 2021;0:1–8.
doi:10.1136/medethics-2021-107387

9th Edition of the *Intensive Course on Foundational Approaches, Contemporary and Educational Issues in Nursing Ethics*. (Leuven, Belgium, 7-10 December 2021). Se bifogat dokument.

New book published 09 September 2021. *Philosophy for Public Health and Public Policy. Beyond the Neglectful State*. Author: James Wilson Professor of Philosophy, University College London.

Vecka 36

Statens medicinsk-etiska råd (Smer) har vid sitt sammanträde den 2–3 september 2021 diskuterat etiska frågor kopplade till vaccination mot covid-19. [smer-uttalande-vaccination-mot-covid-19-av-var-d-och-omsorgspersonal.pdf](#)

Henrik Klasson, läkare, infektionskliniken, Skånes universitetssjukhus Malmö. [Apropå! Den ovaccinerade syndabocken \(lakartidningen.se\)](#)

Jag har klippt fler tungband senaste åren på grund av föräldrars önskemål, berättar Henrik Widegren ÖNH-läkare, Skånes universitetssjukhus. [”Det blev uppenbart att jag utför kulturell kirurgi” - Dagens Medicin](#)

Bengt Järhult, distriktsläkare, vårdcentralen i Ryd. [Kan praktisk erfarenhet vara av värde i dödshjälpsdebatten? \(lakartidningen.se\)](#)

Det är ju snart en tiondel av forskningen som bygger på felaktiga eller ändrade data och resultat, som vi inte kan lita på helt enkelt, säger Stefan Eriksson, föreståndare för Uppsala Universitets Centrum för forsknings- & bioetik. [Etikern om forskningsfusket: Det är alarmerande - Vetenskapsradion Nyheter | Sveriges Radio](#)

Birgit Heckemann, Håkan Hedman, Mari Lundberg. Centrum för personcentrerad vård vid Göteborgs universitet. [”Låt patienter med långtids-covid vara medskapare i vården” - Dagens Medicin](#)

Doctoral thesis. Schölin Buwall Karin. 2021. Uppsala University. [Getting a Say : Bringing patients' views on benefit-risk into medical approvals \(diva-portal.org\)](#)

Ny rapport. SBU och Socialstyrelsen har tagit hjälp av patienter, anhöriga och vårdpersonal för att ringa in de viktigaste utvecklingsbehoven. [Prioriterade behov av kunskap och utveckling inom BUP heldygnsvård \(sbu.se\)](#)

Ett nytt kompetenscentrum för AI ska öppnas. [Sahlgrenska satsar på nytt kompetenscentrum för AI \(lakartidningen.se\)](#)

Forced organ harvesting is an unethical and illegal yet highly profitable practice where vital organs are removed from non-consenting, healthy people and sold to patients in need of transplantation. [Home - World Summit on Combating and Preventing Forced Organ Harvesting \(worldsummitcpfoh.info\)](https://www.worldsummitcpfoh.info)

Predmore, Z., Doby, B., Durand, C.M., Segev, D., Sugarman, J., Tobian, A.A. and Wu, A.W. (2021), *Potential donor characteristics and decisions made by organ procurement organization staff: results of a discrete choice experiment*. *Transpl Infect Dis*. <https://doi.org/10.1111/tid.13721>

A new study reveals models aren't reporting enough, leaving users blind to potential model errors such as flawed training data and calibration drift. ["Flying in the Dark": Hospital AI Tools Aren't Well Documented \(stanford.edu\)](https://stanford.edu)

More than two dozen experts discussed how to combat misinformation about COVID-19 and the vaccines at a virtual conference held Aug. 26. [How misinformation, medical mistrust fuel vaccine hesitancy | News Center | Stanford Medicine](#)

Elisabeth Armstrong Loyola University Chicago. [The prisoner's dilemma: The role of medical professionals in executions | Journal of Medical Ethics blog \(bmj.com\)](#)

End-of-life Case. [Best interests in a contested end-of-life case: Cambridge University Hospitals NHS Foundation Trust v AH & Ors \[2021\] EWCOP 51 – Promoting Open Justice in the Court of Protection \(openjusticecourtprotection.org\)](#)

Det finns mycket bra som görs som vi inte alltid vet om. Här är två exempel: [Etikarbete på Stockholms Sjukhem](#)

[University of Oxford eLearning courses](#) are designed to cover every step, process, and issue that needs to be understood in order to conduct high-quality research. Every course is written to be globally applicable, for all diseases and all regions. Each course is carefully researched to provide high-quality material that is peer reviewed and regularly updated. [eLearning Courses • Global Health Training Centre \(tghn.org\)](#)

Vecka 35

Det måste finnas ett mervärde i att nå fram till patienten, även om detta inte är kvantifierbart eller ger extra ersättning, skriver Agmall Sarwari, specialistläkare i allmänmedicin, Skärholmens vårdcentral, Stockholm. ["Lär känna hela bilden" - Dagens Medicin](#)

"Å ena sidan får vårdgivare inte diskriminera personalen, men samtidigt har patienten i vissa fall rätt att själv välja läkare". Intervju med Lena Hallengren. [Hallengren vill se vägledning mot rasism i vården - Altinget: Vård och Hälsa](#)

The American Journal of Bioethics. Special Issue on Health Disparities, Systemic Racism, Cultural Humility and Failures of Cultural Competence. [The American Journal of Bioethics: Vol 21, No 9 \(tandfonline.com\)](#)
[Measuring Racism in Academic Health Centers | Humanities | AMA Journal of Ethics | AMA Ed Hub \(ama-assn.org\)](#)

Diop, M.S., Taylor, C.N., Murillo, S.N. *et al.* *This is our lane: talking with patients about racism. Womens midlife health* 7, 7 (2021). <https://doi.org/10.1186/s40695-021-00066-3>

Racist ideas of categories for human identity continue to warp research and medicine. [Too many scientists still say Caucasian \(nature.com\)](#)

Fight Racism! In 1965, the international community adopted a Convention by which they committed to eliminate all forms of racial discrimination. The Convention is now nearing universal ratification. Yet still, all around the world too many suffer from the injustice and stigma that racism brings. [OHCHR | International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination](#)

Om föräldrar hade behandlat sina ungdomar på samma sätt som SiS, skulle de ha förlorat vårdnaden, skriver Rebecca Willén, fil dr i psykologi. [Hundra år av vanvård är nog - Kvartal](#)

Debattartikel av Emmanuel Bäckryd. Docent i smärtmedicin, Linköping. [Hur mår den svenska smärtvården? - Dagens Samhälle \(dagenssamhalle.se\)](#)

SOU 2021:71 lämnades in till socialministern den 1 september. [Riksintressen i hälso- och sjukvården – stärkt statlig styrning för hållbar vårdinfrastruktur - Regeringen.se](#)

”Vår utredning föreslår en ny lag om riksintressen där staten preciserar de nationella behoven, och helt eller delvis tar över ägandet av sjukhusen”, skriver Sofia Wallström och Fredrik Andersson. [”Låt staten äga sjukhusen – det gör vården bättre” - Dagens Nyheter \(dn.se\)](#)

In commemoration of The Hastings Center’s 50th anniversary, a committee of scholars drawn from The Hastings Center’s fellows came together to develop a timeline of the history of bioethics. [The Hastings Center Bioethics Timeline - The Hastings Center](#)

Baby Alta Fixsler has been the subject of a legal battle between her family and Manchester University NHS foundation trust over her treatment. [Father of two-year-old appeals to NHS to allow daughter to die at home | NHS | The Guardian](#)

Tessy A et al 2021. [COVID-19 and Moral Distress: A Pediatric Critical Care Survey | American Journal of Critical Care | American Association of Critical-Care Nurses \(aacnjournals.org\)](#)

Watts, G., & Newson, A. J. (2021). *To offer or request? Disclosing variants of uncertain significance in prenatal testing*. *Bioethics*, 1–10. <https://doi.org/10.1111/bioe.12932>

Doheny, S. *Recontacting in medical genetics: the implications of a broadening knowledge base*. *Hum Genet* (2021). <https://doi.org/10.1007/s00439-021-02353-5>

Jecker NS, Atuire CA. *Journal of Medical Ethics* 2021;47:595-598. [What’s yours is ours: waiving intellectual property protections for COVID-19 vaccines | Journal of Medical Ethics \(bmj.com\)](#)

A University of Pittsburgh clinical trial on the effects of Vitamin D on children with asthma has come under attack for being unethical. [Critics say a childhood asthma study unethically withheld care—and see a troubling trend | Science | AAAS \(sciencemag.org\)](#)

Prioriteringskonferens 19-21 oktober. Arrangeras digitalt tillsammans med Västra Götalandsregionen. [Prioriteringskonferensen 2021 - Linköpings universitet \(liu.se\)](#)